

„Wyptyń na głębie”
Materiały Pierwszego Ogólnopolskiego Kongresu Misyjnego
Zakonów Męskich i Żeńskich,
 red. Eugeniusz Śliwka SVD,
 tom 1. *Organizacja. Animacja*, ss. 432,
 tom 2. *Refleksja (Sesja naukowa)*, ss. 430,
 Gdańsk–Pieniężno 2004

Zasłużony dla Kościoła i nauki, były prowincjał Zakonu Księży Werbistów ks. dr Eugeniusz Śliwka SVD, pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, wydał bogate w treści misjologiczne obszernie dwutomowe dzieło, adresowane do szerokiego kręgu odbiorców, mimo dość niskiego nakładu edycji. Jako redaktor naukowy i współautor dzieła zgromadził w nim z niezwykłą starannością cały dorobek I. Ogólnopolskiego Kongresu Misyjnego, który odbywał się w Gdańsku w 2002 roku pod wysokim protektoratem arcybiskupa metropolity gdańskiego Tadeusza Gocłowskiego i miał także charakter naukowy. Kongresowi, zgodnie z przyjętymi założeniami, towarzyszyła szeroko zakrojona animacja misyjna w parafiach i szkołach. Organizowano projekcje filmów, wystawy, nabożeństwa i koncerty. Poszczególne zakony i instytucje rozprowadzały także własne materiały misyjne. Kongres ten był niewątpliwie wielkim wydarzeniem w życiu Kościoła, a także zaznaczył się istotnymi walorami poznawczymi, stąd też troska o jego godne udokumentowanie w formie

książkowej zasługuje na wysokie uznanie. Jest bowiem *sui generis* „podsumowaniem Kongresu”, ukazującym związane z nim wydarzenia, ich dynamikę, rozmiary zaangażowania i oddziaływania a także wytyczającym program na przyszłość.

Tematyka misyjna jest współcześnie szczególnie aktualna i może zainteresować tych wszystkich, którzy postrzegają ją m.in. w kontekście bogatych wydarzeń, także w życiu świeckim, w wielu krajach i regionach świata.

Publikacja ta ma niewątpliwie dużą wartość naukową, poznawczą i metodyczną oraz aplikacyjną, dla praktyki organizowania podobnych kongresów. Widoczna jest tu szczególnie skuteczna synergia w działaniu, głęboko motywowana naczelnymi wartościami, jakie przyświecały organizatorom kongresu.

Tom I, poprzedzony, zamiast wstępu, listem pasterskim Metropolity Gdańskiego, gromadzi w części I dokumenty dotyczące organizacji kongresu, tj. m.in.: powiadomienie o kongresie Ojca Świętego i księży biskupów oraz kapłanów; korespondencja robocza, programy, harmonogram

centralnego tygodnia kongresowego, sprawozdania ze spotkań organizacyjnych, kwestionariusze i listy. W części drugiej – poświęconej animacji, zamieszczono: hymn kongresowy, prezentację uroczystości ku czci św. Wojciecha, a także liturgie główne, homilie i przemówienia, nabożeństwa i spotkania specjalne, wystawy, konkursy, animację misyjną w parafiach oraz sprawozdania i dość bogatą część wizualną pt. *Kongres w fotografii*.

W dokumentach tych uwidacznia się bogata liturgia eucharystyczna. Są tu także obecne, godne podkreślenia, zaangażowania intelektualne w konceptualizacji poszczególnych wątków merytorycznych i faz działania oraz wielki wysiłek i talent organizatorski ks. dra. Eugeniusza Śliwki – sekretarza Kongresu, wspomaganego m.in. przez innych przedstawicieli Zakonu Werbistów, także z udziałem ks. Ireneusza Piskorka, obecnego prowincjała SVD. Wiele publikowanych tekstów opracował ks. dr E. Śliwka. Z organizatorami Kongresu współpracowało, na podstawie stosownej umowy, Nadbałtyckie Centrum Kultury z siedzibą w Gdańsku. Na zakończenie Kongresu zostali zaproszeni ambasadorowie wielu krajów, gdzie pracują polscy misjonarze.

Tom II. dzieła ma wyraźnie zaznaczony profil misyjno-naukowy. Towarzyszy mu bowiem konsekwentnie refleksja naukowa o: teologii misji; o misjach z perspektywy historycznej i współczesnej, odniesienie się do charyzmatów misyjnych i misyjnego posłannictwa Kościoła; o pomocy misjom; o religiach i dialogu międzyreli-

gijnym i niektórych (afrykańskich) tradycjach kulturowych. Opracowania studyjne i artykułowe wielu autorów – specjalistów z zakresu misjologii i kulturoznawstwa – są przeważnie bogato źródłowo udokumentowane i zaprezentowane z zachowaniem wymogów metodyki analizy naukowej.

W tomie tym zamieszczono także użyteczne poznawczo statystyki misyjne, odnoszące się do polskich zakonów na misjach i liczby misjonarzy na różnych kontynentach, także z podziałem na statusy. Udział Polski w dziele misyjnym dokumentuje także dział VII. zatytułowany *Materiały uzupełniające*.

Tom II. poprzedza wprowadzenie, w którym pomieszczono m.in.: program sesji naukowej na Uniwersytecie Gdańskim, słowa powitalne abp. Tadeusza Gocłowskiego i ks. dr. E. Śliwki oraz przemówienia rektora UG i prezydenta m. Gdańska.

W rozważaniach na temat teologii misji przedstawiono: ideę i działalność misyjną według Pisma Świętego (ks. dr Bernard Wodecki); misję jako „sprawę wiary” w kontekście duchowości karmelu (ks. Marek Czajkowski); dar misji-orędzie Bożego Miłosierdzia (S. Elżbieta Siepak); wzór misjonarza – wybrane modele pracy misyjnej na przestrzeni wieków (ks. Wojciech Kluj OMI); misyjny ideał Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w siedemdziesięciopięciolatek jej patronatu nad misjami (O. Szczepan T. Praćkiewicz, OCD); zagadnienie wrażliwości symbolicznej jako jeden z celów formacji przyszłych misjonarzy (ks. Piotr Jordan Śliwiński; OFMCap.); problem:

misjonarz XXI wieku – szansa i wyzwanie (ks. Jacek Jan Pawlik, SVD).

W części II., zatytułowanej *Misje-historia i dzień dzisiejszy* na początku ks. dr Eugeniusz Śliwka przedstawia wraz z mgrem. Andrzejem Gołębiowskim (Elbląg) obszerne studium (s. 127–162) zatytułowany: *Wkład zakonników polskich w Dzieło Misyjne. Zagadnienia wybrane*. Dalsze opracowania, w postaci studiów artykułów i przyczynków, poświęcone zostały m.in.: ewangelizacji Prusów (ks. prof. dr hab. Jan Wiśniewski, Elbląg–Olsztyn) i działalności polskich misjonarzy w Afryce „wczoraj i dziś”, udokumentowanej 23. tabelami, trzema wykresami i bogatą bibliografią (ks. dr Andrzej Halemba, Warszawa). Wątek afrykański podjęli także: ks. Stanisław Mądro, SVD (Sant Augustin – Niemcy), omawiający genezę samodzielnej misji zakonu jezuitów w Północnej Rodezji oraz S. Janina Polak (Służebnice NMPNP, Stara Wieś), analizująca posługę Sióstr Służebniczek starowiejskich na afrykańskiej ziemi (s. 241–248). Działalność misyjną Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety obszernie omawia, dokumentując źródłami, s. mgr lic. Maria Lidia Mierzwa, elżbietanka (Wrocław), a posługę misyjną w Boliwii Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Niepokalanie Poczętej przedstawia według relacji epistolograficznych sióstr-misjonerek, zgromadzenie tychże sióstr z Dębicy. Siostra Iwona Dudzińska – Urszulanka Unii Rzymskiej pełniąca misyjną posługę w Kijowie zamieszcza świadectwo o odradzaniu się Kościoła katolickiego na Ukrainie, zaś

siostra Nadiya Vytvytska, OSU, wspomnienie i wyznanie wiary zatytułowane: *Moja droga do Jezusa*.

Godny uwagi jest także obecny w części II. wątek chiński, którym zajmuje się pięcioro autorów. Są tam analizowane następujące tematy: krótki zarys historii chrześcijaństwa w Chinach. Próby ewangelizacji Chin (ks. dr Sławomir Rakus SVD (Sankt Augustin-Niemcy); polski jezuita o. Michał Boym – znawca i propagator kultury chińskiej w Europie (Edward Kajdański, Gdańsk) rosyjska prawosławna misja duchowna w Pekinie (a działalność jezuitów w Chinach) – mgr Monika Miazek (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań); udział Polaków ze zgromadzeń wincentyńskich w misji chińskiej (ks. dr Stanisław Rospond CM, Kraków); Kościół w Chinach w obliczu trzeciego tysiąclecia (ks. mgr lic. Jan Konior SJ, Nowy Sącz).

W części III pt. *Charyzmaty* przedstawiono kolejno: charyzmat misyjny założyciela Zgromadzenia Słowa Bożego O. Arnolda Janssen (o. dr Andrzej Miotk SVD, Pieniężno); zagadnienie: *Misja kobiety w Piśmie Świętym* (s. mgr lic. Bernadeta Jojko SSpS); relację s. Elżbiety Peplińskiej OSU o działalności szkół Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w aspekcie misyjnego posłannictwa Kościoła oraz świadectwo s. Imeldy Bal OSU, „o nieoczekiwanych możliwościach głoszenia Ewangelii na Ukrainie”

W części IV pt. „Pomoc misjom” pisze Franz X. Kumpfmüller z Austrii, dyrektor Missions-Verkehrs-Arbeitsgemeinschaft (MLWA) o szeroko za-

krojonej w skali międzynarodowej działalności MLVA na rzecz pomocy misjom w ponad 70 krajach, a głównie w Afryce.

Część V obejmująca *Religie i kultury* zawiera trzy artykuły o: wartościach duchowych i religijnych wybranych ludów Afryki Subsaharyjskiej jako podstawie dialogu międzyreligijnego (ks. prof. dr hab. Henryk Zimoń SVD, KUL Lublin); tradycyjnych religiach afrykańskich według relacji zamieszczonych w listach misjonarzy (ks. dr Jarosław Różański, UKSW Warszawa); małżeństwie zwyczajowym w plemieniu Ngoni w Zambii i w Malawi (ks. mgr Franciszek Behrendt, Jezewo, diec. pelplińska).

W materiałach uzupełniających ks. dr E. Śliwka zamieścił suplement do artykułu ks. Andrzeja Halemba nt. Polaków pracujących na misjach w Afryce i uzupełnienie statystyk dotyczących misjonarzy werbistów

z Polski pracujących w Afryce. Ponadto, ks. dr Franciszek Jabłoński pisze o udziale Polski w dziele misyjnym, a ks. dr Jan Piotrowski – o papieskich dziełach misyjnych jako narzędziu animacji w Kościele lokalnym.

Zaprezentowane w drugim tomie dzieła *Wyptyń na głębie* treści świadczą o merytorycznie trafnym doborze najbardziej aktualnych zagadnień, pozostających w kręgu współczesnych badań misjologicznych, podejmowanych w różnych ośrodkach akademickich w Polsce, a także za granicą, o czym sygnalizuje m.in. powoływane przez wielu autorów piśmiennictwo naukowe. Wszystko to sprawia, że kolejna publikacja naukowa animowana przez księży werbistów zasługuje na uważną lekturę, bowiem zachęca także do nowych przemyśleń i inicjatyw badawczych, zarówno w obszarze misjologii jak i w dziedzinach z nią związanych.

Leonard Łukaszuk